

GERİATRİK HASTALARDA ANEMİYE YAKLAŞIM

30. BÖLÜM

Şerife DEĞİRMENCİOĞLU¹

Giriş

Anemi başlı başına bir hastalık değil, altta yatan hastalığın bulgularından biridir. Düzeltilmesi kolay olmakla beraber önemli olan nedenini bulabilmektir. Ama bundan önce anemi nedir bunun tarifini yapmak gerekir.

Aneminin Tanımı ve Saptanması

Dünya Sağlık Örgütü'nün tanımlamasına göre anemi; hemoglobinin (Hb), 15 yaşın üstünde erkekte 13 g/dl'nin, 15 yaşın üstünde ve gebe olmayan kadında 12 g/dl'nin, gebelerde ise 11 g/dl'nin altı olarak tanımlanır (1). Anemi için tanımlanan normal hemoglobin seviyeleri irksal özelliklere bağlı olarak da değişebilir. Talasemiler, demir eksikliği anemisi, böbrek yetersizliği ve orak hücreli anemi gibi hastalıklar dışlanarak alınan Afrikalı-Amerikalılarda, diğer Amerikalılara göre ortalama hemoglobin değeri daha düşük saptanmıştır. Enfeksiyon hastalıkları, talasemiler gibi doğuştan olan kan hastalıkları ve kronik hastalıkların yoğun olduğu ülkelerde ortalama hemoglobin seviyeleri daha düşük seviyelerde olabilir. Her ülke için ayrı ayrı ortalama değerlerin belirlenmesi için daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır (2).

Geriatric popülasyonda hemoglobin ve hemotokrit seviyeleri genç popülasyona göre daha düşüktür. Ancak erkek ve kadınlardaki ortalama hemoglobin seviyeleri arasındaki fark yaş arttıkça azalmaktadır (3-5). Amerika'da NHANES III (the third US National Health and Nutrition examination survey /3. Amerikan Ulusal Sağlık ve Beslenme İncelemesi) çalışmasında 1998-2002 arasında San Diego bölgesinde yaşayan popülasyonun erkeklerde 59 yaş ve üzeri, kadınların 49 yaş

¹ Uzm. Dr. , S.B. İstanbul Eğitim ve Araştırma Hastanesi, serife.degirmencioglu.dr@gmail.com

vitamin B12 eksikliği gibi düzeltilebilecek nedenler hızla düzeltilmelidir. Açıklanamayan anemilerde hastalar yakından takip edilmelidir. Hastalar asemptomatik ya da semptomatik oluş durumlarına göre tedavi kararı verilmelidir.

KAYNAKÇA

1. Türkiye hematoloji derneği yetişkinde demir eksikliği tanı ve tedavi kılavuzu
2. Beutler E, West C. hematologic differences between Afrikan-Americans and whites: the roles of iron deficiency and alpha-thalassemia on haemoglobin levels and mean corpuscular volume. *Blood* 2005;106:740.
3. Nilsson –Ehle H, Jagenburg R, Landahl S, et al. prevalence of anemia in persons 65 years and older in the United States: evidence for a high rate of unexplained anemia. *Blood* 2004;104:2263
4. Nilsson-Ehle H, Jagenburg R, Landahl S, et al. Decline of blood haemoglobin in the aged: a longitudinal study of an urban Swedish population from age 70 to 81 . *Br J Haematol* 1989;71:437
5. Patel KV. Epidemiology of anemia in older adults. *Semin Hematol* 2008;45:210
6. Çoban E, timurağaoğlu A. Yaşlı hastalarda demir eksikliği anemisine yaklaşım. *Türkiye tıp bilimleri dergisi* 24 (3), 267-270,2004
7. Beghé C, Wilson A, Ershler WB. Prevalence and outcomes of anemia in geriatrics: a systematic review of the literature. *Am J Med* 2004; 116 Suppl 7A:35.
8. Salive ME, Cornoni-Huntley J, Guralnik JM, et al. Anemia and hemoglobin levels in older persons: relationship with age, gender, and health status. *J Am Geriatr Soc* 1992; 40:489.
9. Anía BJ, Suman VJ, Fairbanks VF, Melton LJ 3rd. Prevalence of anemia in medical practice: community versus referral patients. *Mayo Clin Proc* 1994; 69:730.
10. den Elzen WP, Westendorp RG, Frölich M, et al. Vitamin B12 and folate and the risk of anemia in old age: the Leiden 85-Plus Study. *Arch Intern Med* 2008; 168:2238.
11. den Elzen WP, Willems JM, Westendorp RG, et al. Effect of anemia and comorbidity on functional status and mortality in old age: results from the Leiden 85-plus Study. *CMAJ* 2009; 181:151.
12. Guralnik JM, Eisenstaedt RS, Ferrucci L, et al. Prevalence of anemia in persons 65 years and older in the United States: evidence for a high rate of unexplained anemia. *Blood* 2004; 104:2263.
13. Chaves PH, Carlson MC, Ferrucci L, et al. Association between mild anemia and executive function impairment in community-dwelling older women: The Women's Health and Aging Study II. *J Am Geriatr Soc* 2006; 54:1429.
14. Nilsson-Ehle H, Jagenburg R, Landahl S, et al. Decline of blood haemoglobin in the aged: a longitudinal study of an urban Swedish population from age 70 to 81. *Br J Haematol* 1989; 71:437.
15. Smith DL. Anemia in the elderly. *Am Fam Physician* 2000; 62 :1565-72
16. Sheth TN, Choudhry NK, Bowes M, Detsky AS. The relation of conjunctival pallor to the presence of anemia. *J Gen Intern Med.* 1997;12:102–6.
17. Özkayar, N., & Arıoğul, S. (2007). Yaşlanma İle Meydana Gelen Fizyolojik Değişiklikler. *İç Hastalıkları Dergisi*, 14(1), 18-26.
18. World Health Organization. (1968). Nutritional Anaemias: Report Of A WHO Scientific Group [Meeting Held İn Geneva From 13 To 17 March 1967].

19. Gök DE, Doğru T, Turhan V, Kocabalkan F. Yaşlılarda Kronik Hastalık Anemisinin Tanısı ve Tedavisi. *Turkish Journal of Geriatrics.Geriatri 3 (4)* 2000;163-168
20. Guralnik JM, Eisenstaedt RS, Ferrucci L, et al. Prevalence of anemia in persons 65 years and older in the United States: evidence for a high rate of unexplained anemia. *Blood* 2004; 104:2263.
21. Price EA, Mehra R, Holmes TH, Schrier SL. Anemia in older persons: etiology and evaluation. *Blood Cells Mol Dis* 2011; 46:159.
22. Carmel R. Nutritional anemias and the elderly. *Semin Hematol* 2008; 45:225.
23. Sawada K, Fujishima N, Hirokawa M. Acquired pure red cell aplasia: updated review of treatment. *Br J Haematol* 2008; 142:505.
24. Vardiman JW, Harris NL, Brunning RD. The World Health Organization (WHO) classification of the myeloid neoplasms. *Blood* 2002; 100:2292.
25. Schultz BM, Freedman ML. Iron deficiency in the elderly. *Baillieres Clin Haematol* 1987; 1:291.
26. Joosten E, Hiele M, Ghooys Y, et al. Diagnosis of iron-deficiency anemia in a hospitalized geriatric population. *Am J Med* 1991; 90:653.
27. Rimon E, Levy S, Sapir A, et al. Diagnosis of iron deficiency anemia in the elderly by transferrin receptor-ferritin index. *Arch Intern Med* 2002; 162:445.
28. Ruivard M, Gerbaud L, Doz M, Philippe P. Ferritin is more cost-effective than transferrin receptor-ferritin index for the diagnosis of iron deficiency. *Arch Intern Med* 2002; 162:1783.
29. Erslev AJ, Caro J, Miller O, Silver R. Plasma erythropoietin in health and disease. *Ann Clin Lab Sci* 1980; 10:250.
30. Ershler WB, Sheng S, McKelvey J, et al. Serum erythropoietin and aging: a longitudinal analysis. *J Am Geriatr Soc* 2005; 53:1360.
31. Kario K, Matsuo T, Nakao K. Serum erythropoietin levels in the elderly. *Gerontology* 1991; 37:345.
32. Lindenbaum J, Savage DG, Stabler SP, Allen RH. Diagnosis of cobalamin deficiency: II. Relative sensitivities of serum cobalamin, methylmalonic acid, and total homocysteine concentrations. *Am J Hematol* 1990; 34:99.
33. Andrès E, Kaltenbach G, Noblet-Dick M, et al. Hematological response to short-term oral cyanocobalamin therapy for the treatment of cobalamin deficiencies in elderly patients. *J Nutr Health Aging* 2006; 10:3.
34. Pisani D F, Rainaldi A: Management of high-risk myelodysplastic syndromes. *Clinical reviews in Oncology/Hematology* 2001; 40; 215-228.
35. Ma X, Does M, Raza A, Mayne ST. Myelodysplastic syndromes: incidence and survival in the United States. *Cancer* 2007; 109:1536.
36. Mahmoud MY, Lugon M, Anderson CC. Unexplained macrocytosis in elderly patients. *Age Ageing* 1996; 25:310.
37. Ble A, Fink JC, Woodman RC, et al. Renal function, erythropoietin, and anemia of older persons: the InCHIANTI study. *Arch Intern Med* 2005; 165:2222.
38. Pang WW, Pluvinage JV, Mori Y, et al. Unexplained Anemia In The Elderly Is Due To An Intrinsic Defect In Hematopoietic Stem Cells. *Blood (ASH Annual Meeting Abstracts)* 2013; 122:2187.
39. Shahidi NT. Androgens and erythropoiesis. *N Engl J Med* 1973; 289:72.
40. Harman SM, Metter EJ, Tobin JD, et al. Longitudinal effects of aging on serum total and free testosterone levels in healthy men. *Baltimore Longitudinal Study of Aging.*

- J Clin Endocrinol Metab 2001; 86:724.
41. Konen E, Ghoti H, Goitein O, et al. No evidence for myocardial iron overload in multitransfused patients with myelodysplastic syndrome using cardiac magnetic resonance T2 technique. Am J Hematol 2007; 82:1013.
 42. Berns JS, Schwab SJ, Curhan GC et al. Treatment of anemia in hemodialysis patients. Uptodate ; literature review current trough. Jan 10, 2020
 43. Roy CN, Snyder PJ, Stephens-Shields AJ, et al. Association of Testosterone Levels With Anemia in Older Men: A Controlled Clinical Trial. JAMA Intern Med 2017; 177:480.